

กลยุทธ์เพื่อพัฒนากรอบความคิดแบบเติบโตของครู
ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน*

THE STRATEGIES OF DEVELOPING GROWTH MINDSET
OF SECONDARY SCHOOL TEACHERS IN SCHOOLS UNDER
THE OFFICE OF THE BASIC EDUCATION COMMISSION

วันวิสาข์ จิตต์สุภา

Wanwisa Jitsupa

สุบิน ยुरะรัช

Subin Yurarat

มหาวิทยาลัยศรีปทุม

Sripatum University, Thailand

E-mail: teacherwanart@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษากรอบความคิดแบบเติบโตของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา 2) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนากรอบความคิดแบบเติบโตของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา 3) นำเสนอกกลยุทธ์การพัฒนากรอบความคิดแบบเติบโตของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา วิธีวิจัยแบบพหุระยะ เน้นข้อมูลเชิงปริมาณ มากกว่าเชิงคุณภาพ ประชากร คือ ครูมัธยมศึกษา จำนวน 143,691 คน จาก 42 เขตการศึกษาทั่วประเทศ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูมัธยมศึกษา จำนวน 450 คน การสุ่มตัวอย่าง คือ Stratified random sampling สุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Yamane เครื่องมือวิจัย ได้แก่ 1) แบบประเมิน 2) แบบสอบถาม 3) แบบสัมภาษณ์ 4) แบบบันทึกสนทนากลุ่ม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติความถี่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการหาค่าดัชนี PNI ผลการวิจัยพบว่า 1) คุณลักษณะกรอบความคิดแบบเติบโต ได้แก่ 1.1) ความเชื่อในการทำงานอย่างหนักโดยใช้ความรู้ความสามารถทักษะที่มีอยู่ 1.2) มีความตั้งใจต่อสู้และมุ่งมั่นจากความผิดหวัง 1.3) มีความเชื่อมั่นในการใช้ความพยายาม 1.4) กล้าเผชิญหน้ากับปัญหาที่เกิดขึ้นและการเปลี่ยนแปลง 1.5) สามารถควบคุมอารมณ์ในการปฏิบัติงานได้ดี 1.6) แสวงหาแรงบันดาลใจโดยใช้การเรียนรู้จากความพยายาม 1.7) การรับฟังคำวิพากษ์วิจารณ์จากผู้อื่นเพื่อเรียนรู้และ

* Received 2 May 2021; Revised 20 May 2021; Accepted 23 June 2021

ปรับปรุงการทำงานให้ดียิ่งขึ้น 2) มีสภาพปัจจุบัน ปานกลาง มีสภาพที่พึงประสงค์ มากที่สุด
3) กลยุทธ์การพัฒนารอบความคิดแบบเติบโตของครู คือ 3.1) การพัฒนาครูในระหว่างการ
ปฏิบัติงานโดยไม่ผ่านระบบออนไลน์ 3.2) การพัฒนาครูนอกการปฏิบัติงานแบบออฟไลน์
3.3) การพัฒนาครูในระหว่างการปฏิบัติงานแบบออนไลน์ 3.4) การพัฒนาครูนอกเวลาการ
ปฏิบัติงานแบบออนไลน์ 3.5) การพัฒนาครูในรูปแบบผสมผสาน

คำสำคัญ: กลยุทธ์, การพัฒนา, กรอบความคิดแบบเติบโต, โรงเรียนมัธยมศึกษา

Abstract

The objectives of this research article were: 1) A study of the growth mindset of teachers in secondary schools 2) A study of the current state and desirable conditions of the development of a growth mindset of teachers in secondary schools 3) Propose strategies for developing a growth mindset of teachers in secondary schools in secondary school multi-stage research method focus on quantitative data More than qualitatively, the population was 143,691 secondary school teachers from 42 educational districts across the country. The sample consisted of 450 secondary school teachers. The sampling was Stratified random sampling. The sampling was done using Yamane's formula. Research tools were 1) assessment form 2) questionnaire 3) interview form 4) group discussion form. The data were analyzed using statistics, frequency, mean, standard deviation. and the determination of the PNI index The research results were found that: 1) Growth mindset attributes: 1.1) belief in working hard using existing knowledge and skills; 1.2) fighting determination and striving from disappointment; 1.3) confidence in exerting effort. 1.4) Dare to face problems and changes 1.5) Able to control emotions well in performance 1.6) Seek inspiration through learning from efforts 1.7) Listen to criticism from others to learn. 2) The current condition is moderate, and the condition is the most desirable. 3) The strategy for developing the teacher's growth mindset is 3.1) teacher development during work without online system 3.2) Development of teachers outside of offline practice 3.3) Teacher development during online practice 3.4) Development of teachers outside of online practice 3.5) Teacher development in a blended form

Keywords: Strategy, Development, Growth Mindset, Secondary School

บทนำ

การศึกษาเป็นกลไกหลักในการพัฒนาและส่งเสริมการปลูกฝังแนวความคิดและความรู้ให้กับพลเมืองและสังคมโดยรวมของประเทศในการเป็นประเทศไทย 4.0 ดังนั้นการศึกษาจึงเป็นตัวแปรหลักของความสามารถในการแข่งขันระยะยาว (Long Term Competitiveness) การออกแบบการศึกษาจึงเป็นข้อต่อสำคัญของการพัฒนาประเทศในทุกด้านที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และสังคม (ธีระ รุญเจริญ, 2550) บริบทสำคัญของ การออกแบบการศึกษาในปัจจุบัน เป็นพลวัตของการเปลี่ยนแปลงโลก จากการก้าวผ่านจากศตวรรษที่ 20 สู่ศตวรรษที่ 21 ซึ่ง กระแสการเปลี่ยนแปลงได้ส่งผลกระทบต่อทั้งทางสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมและ การศึกษา ที่เป็นปัจจัยของการเปลี่ยนผ่าน เช่น การปฏิวัติ “Arab Spring” ผ่านการใช้ เทคโนโลยีหรือการก้าวเข้ามาทางสังคมเศรษฐกิจ (Socio - economy) วัฒนธรรม (Cultural) การศึกษา (Educational) การบริหารจัดการ (Management) และนโยบายการจัดองค์กร (Organizing Political) การพัฒนาครูด้วยวิธีการเรียนรู้โดยการโค้ชหรือการชี้แนะ (Coaching) หมายถึง การพัฒนาครูผ่านกระบวนการที่ผู้เป็นโค้ชและครูร่วมมือกันเพื่อกระตุ้นให้เกิด ความคิดและมุมมองที่ยกระดับศักยภาพหรือความสามารถของครูไปสู่เป้าหมายที่ต้องการทั้งใน การทำงานหรือส่วนตัว (พฤทธิ ศิริบรรณพิทักษ์ และคณะ, 2560) นอกจากนี้รูปแบบการพัฒนา ครูโดยการโค้ชหรือชี้แนะ จะใช้การปฏิสัมพันธ์แบบรายบุคคลหรือกลุ่มย่อยที่มีผู้ทำหน้าที่โค้ช หรือชี้แนะให้ความช่วยเหลือผู้รับการชี้แนะสามารถจัดระบบความคิดทบทวนการทำงานของตนและหาแนวทางในการพัฒนางานและแก้ปัญหาการทำงานด้วยตนเอง มีเป้าหมายคือการ แก้ปัญหาในการทำงาน พัฒนาความรู้ ทักษะหรือความสามารถในการทำงาน การประยุกต์ใช้ ทักษะหรือความรู้ การชี้แนะมีลักษณะปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ชี้แนะกับผู้รับการชี้แนะ และใช้เวลา ในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เป็นการเรียนรู้ร่วมกัน (Co-construction) ไม่มีใครรู้มากกว่าใคร จึงต้องเรียนรู้ไปพร้อมกัน ไพโรจน์ นิยมนาค กล่าวว่า การฝึกอบรมนอกงาน (off – the – job training) ผู้เข้ารับการฝึกอบรมประเภทนี้จะเรียนรู้ในสิ่งต่าง ๆ ในสถานที่ฝึกอบรม โดยเฉพาะและต้องหยุดพักการปฏิบัติงานภายในองค์กรไว้เป็นการชั่วคราวจนกว่าการฝึกอบรม จะเสร็จสิ้น (ไพโรจน์ นิยมนาค, 2554)

กรอบความคิด (Mindset) เป็นกลยุทธ์ในการเรียนรู้ สามารถปรับเปลี่ยนแก้ไข ปรับปรุง เพื่อให้เกิดภาวะความสำเร็จได้ ทั้งนี้เกิดจากแรงบันดาลใจ ความสามารถในการทำ ทายอุปสรรคที่ต้องเผชิญและความพยายามที่จะรับรู้หรือต่อสู้ในปัญหาต่าง ๆ สามารถพัฒนา จากกรอบความคิดแบบจำกัดที่มีทั้งในเด็กที่มีความฉลาดและไม่ฉลาดให้เป็นกรอบความคิด แบบเติบโตได้ ลักษณะของกรอบความคิดแบบยึดติดจะกลัวว่าตนเองจะดูไม่เก่ง ปฏิเสธสิ่งที่ ยากและถูกคุกคามด้วยความสำเร็จของคนอื่น ที่ตนเห็นแล้วคิดว่าตนเองทำไม่ได้ เพื่อรักษา ภาพลักษณ์ของความฉลาดของตนเองไว้ซึ่งแตกต่างจากกรอบความคิดแบบเติบโตจะไม่คิด เช่นนั้นและพร้อมที่จะเผชิญต่ออุปสรรคทำให้ประสบผลสำเร็จ Dweck, C. S. เสนอว่ากรอบ

ความคิดในด้านความสัมพันธ์ แบ่งได้เป็น 3 อย่าง คือ ความเชื่อต่อระดับความรักของตนเอง ความเชื่อต่อระดับความรักของคนรัก และความเชื่อที่มีต่อระดับความรักที่มีให้กันและกัน บุคคลที่มีกรอบความคิดแบบเติบโต จะเชื่อว่า 3 อย่างนี้สามารถเปลี่ยนแปลงได้ ส่วนคนที่มีกรอบความคิดแบบยึดติดจะเชื่อว่า 3 อย่างนี้ มีความคงทน ไม่ว่าจะบุคคล จะมีกรอบความคิดแบบเติบโตหรือแบบยึดติดก็น่าจะเคยเผชิญกับรูปแบบความสัมพันธ์ในลักษณะต่าง ๆ (Dweck, C. S., 2017)

จากทฤษฎีนี้จะเห็นได้ว่าวิธีพัฒนากรอบความคิดแบบเติบโตของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สามารถส่งผลต่อความสำเร็จและการเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษาได้ จากงานวิจัยเกี่ยวกับการนำกรอบความคิดแบบเติบโต (Growth Mindset) มาใช้ในการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา ซึ่งงานวิจัยพบว่าการที่นักเรียนมีกรอบความคิดแบบโตนั้น จะส่งผลอย่างมากต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน สอดคล้องกับ (Hattie, J., 2012) กล่าวว่า นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยจำนวนมากที่ศึกษาความสัมพันธ์ของกรอบความคิดแบบเติบโต (Growth Mindset) กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนและคุณลักษณะอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อแนวโน้มของการจะประสบความสำเร็จหรือไม่ของผู้เรียน ศูนย์จิตวิทยาการศึกษา มูลนิธิยุวสถิรคุณ ได้ยกตัวอย่างการนำผลวิจัยเกี่ยวกับกรอบความคิดแบบเติบโต (Growth Mindset) มาใช้ในการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา ได้แก่ การยกระดับสถานะโรงเรียนในประเทศอังกฤษ 2 แห่ง คือ Pretty Gate Junior School และ Wroxham School ที่ถูกประเมินโดยเขตพื้นที่ให้อยู่ในสถานะเฝ้าระวัง (Following) ภายในระยะเวลา 3 ปี (ศูนย์จิตวิทยาการศึกษา มูลนิธิยุวสถิรคุณ, 2560) ในการนำแนวคิด Growth Mindset มาใช้พัฒนาโรงเรียนครูและนักเรียน ทำให้สามารถได้รับการประเมินให้อยู่ในระดับโดดเด่น (Outstanding) สวนดุสิตโพล มหาวิทยาลัยสวนดุสิต. ความเชื่อมั่นครูไทย ได้จัดทำดัชนี “ความเชื่อมั่นครูไทย” ปี 2562 โดยสำรวจความคิดเห็นจากประชาชนทุกสาขาอาชีพทั่วประเทศ จำนวน 8,123 คน (สวนดุสิตโพล มหาวิทยาลัยสวนดุสิต. ความเชื่อมั่นครูไทย, 2563) พบว่า “จุดด้อย” ของ “ครูไทย” ในปี 2562 อันดับ 1 ขาดทักษะด้านเทคโนโลยีและภาษาต่างประเทศ 33.12 % อันดับ 2 ขาดการควบคุมอารมณ์ ยังคงใช้คำพูดและการลงโทษที่ไม่เหมาะสม 20.00 % อันดับ 3 มีปัญหาหนี้สิน รายได้ไม่เพียงพอ 18.52 % อันดับ 4 ไม่มีเวลาดูแลเด็กอย่างใกล้ชิด 16.90 % อันดับ 5 ส่งงาน ส่งการบ้านเยอะ ไม่สอนให้เด็กหัดคิดวิเคราะห์ 11.46 %

จากการศึกษา พบว่า กรอบความคิดแบบเติบโต (Growth Mindset) มีความสำคัญต่อการนำมาพัฒนาครูในสถานศึกษาและมีบทบาทสำคัญไม่น้อยจากพ่อแม่ของผู้เรียนที่จะพัฒนากรอบความคิดแบบเติบโตให้เกิดขึ้น Dweck, C. S. ซึ่งครูเป็นแบบอย่างของการมีกรอบความคิดแบบเติบโตของผู้เรียน เพราะครูจะต้องมีความเชื่อว่าผู้เรียนทุกคนสามารถที่จะพัฒนาและเรียนรู้ได้สอนให้นักเรียนเข้าใจว่าคนเราพัฒนาศักยภาพและความสามารถได้ ครูต้องให้

ความสำคัญกับกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือการทำงานของผู้เรียน และให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนรู้ว่าครูให้ความสำคัญกับความพยายามในการเรียนรู้มากกว่าผลลัพธ์และความฉลาด ครูมีส่วนในการส่งผลสะท้อนกลับในกระบวนการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนได้รับรู้ครูจึงเป็นผู้สร้างแรงจูงใจในการเรียนเพื่อให้นักเรียนมีเป้าหมายในการเรียนรู้จากสิ่งง่าย ๆ แล้วจึงเพิ่มความท้าทายเพื่อพัฒนาไปสู่สิ่งที่ยากขึ้นตามลำดับ (Dweck, C. S., 2017) เนตรนิยามาศ วรณพยนต์ กล่าวว่า การส่งผลสะท้อนกลับของครูอาจจะส่งผลต่อผู้เรียนให้มีกรอบความคิดแบบเติบโตหรือแบบยึดติดซึ่งหมายถึงภาระหน้าที่จรรยาบรรณวิชาชีพ ร่วมไปถึงจิตวิญญาณของความเป็นครูที่มีใจเปิดกว้าง ยอมรับและพัฒนาเพื่อเป้าหมายในการพัฒนาตัวของตัวเอง และสามารถนำมาพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพตามความสามารถของตนเองต่อไป (เนตรนิยามาศ วรณพยนต์, 2560)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษากรอบความคิดแบบเติบโตของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนารอบความคิดแบบเติบโตของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. เพื่อนำเสนอกลยุทธ์การพัฒนารอบความคิดแบบเติบโตของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การพัฒนารอบความคิดแบบเติบโตของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขั้นตอนการวิจัยมี 3 ระยะ ดังนี้คือ

ขั้นตอนการวิจัย ระยะที่ 1 ศึกษาความคิดแบบเติบโตของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เพื่อศึกษารอบความคิดแบบเติบโตของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นขั้นตอนเกี่ยวกับการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีการพัฒนาครูที่มีกรอบความคิดแบบเติบโต โดยนำความรู้ที่ได้มาวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อให้ได้มาซึ่งแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

วิธีการวิจัย ได้แก่ ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาครูและคุณลักษณะของคนที่มีกรอบความคิดแบบเติบโต ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

แบบประเมินกรอบความคิดแบบเติบโต ตรวจสอบความสอดคล้องของกรอบแนวคิด (Conceptual Framework) เกี่ยวกับการพัฒนาครูและคุณลักษณะของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีกรอบความคิดแบบเติบโต

1. ผู้วิจัยสังเคราะห์กรอบแนวคิดในการวิจัยจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. ผู้วิจัยสังเคราะห์กรอบแนวคิดในการวิจัยให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความสอดคล้อง (IOC) และข้อเสนอแนะในการปรับปรุง

การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และการวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าดัชนีความ สอดคล้อง IOC

ขั้นตอนการวิจัย ระยะที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนากรอบความคิดแบบเติบโต (Growth Mindset) ของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 143,691 คน (สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ, 2562)

ตัวอย่าง ครูผู้สอนระดับ มัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งประเทศ จำนวน 450 คน ได้ทำการสุ่มตัวอย่างเทคนิคการสุ่มตัวอย่าง คือ Stratified random sampling สุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Yamane (Yamane, T., 1973) โดยกำหนดความเชื่อมั่นที่ระดับ 95 % เพื่อให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนและวิธีการทางการวิจัยทางการศึกษา

ผู้วิจัยจะส่งแบบสอบถามถึงโรงเรียนผู้ให้ข้อมูลคือแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนากรอบความคิดแบบเติบโต (Growth Mindset) ของครูโดยข้อความคำถามในแบบสอบถามสร้างจากกรอบแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาครูและคุณลักษณะของคนที่มีกรอบความคิดแบบเติบโต (Growth Mindset) ที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลภูมิหลังของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ปฏิบัติงานในตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนากรอบความคิดแบบเติบโต (Growth Mindset) ของครูซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจากกรอบแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาครูร่วมกับการกำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการของคุณลักษณะของครูที่มีกรอบความคิดแบบเติบโต (Growth Mindset) มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ วิเคราะห์โดย การหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการหาค่าดัชนี PNI

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ขั้นตอนวิจัย ระยะที่ 3 นำเสนอกลยุทธ์การพัฒนากรอบความคิดแบบเติบโตของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ร่างแนวทางการพัฒนากรอบความคิดแบบเติบโตของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากขั้นตอน 2

แบบประเมินร่างแนวทางการพัฒนากรอบความคิดแบบเติบโตของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยใช้การประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 9 ท่าน โดยผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 4 กลุ่ม ดังนี้ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา 3 ท่าน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านผู้บริหารโรงเรียน 2 ท่าน ผู้ทรงคุณวุฒินักวิชาการการศึกษา 2 ท่าน ผู้ทรงคุณวุฒิสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2 ท่าน ประเมิน ด้านความเป็นไปได้ ด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นประโยชน์ ด้านความถูกต้องโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัยประยุกต์ใช้เทคนิคการประชุมอภิปรายเพื่อหาฉันทามติ

วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอผลในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

ผลจากการวิเคราะห์แบบประเมินร่างแนวทางและข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับปรุงแก้ไข นำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณา นำข้อเสนอแนะที่ได้มาปรับปรุงสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น และนำเสนอแนวทางต่อไป

ได้วิจัยเรื่องกลยุทธ์การพัฒนากรอบความคิดแบบเติบโตของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การพัฒนากรอบความคิดแบบเติบโตของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีผลการวิจัยดังนี้

1. คุณลักษณะของคนที่มีการอบความคิดแบบเติบโตของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาเมื่อพิจารณา พบว่า 1) ความเชื่อในการทำงานอย่างหนักโดยใช้ความรู้ความสามารถทักษะที่มีอยู่เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงมากที่สุด รองลงมา 2) มีความตั้งใจ ต่อสู้และมุ่งมั่นจากความผิดพลาดพ่ายแพ้และยังสามารถทำสิ่งนั้นต่อไปแม้จะพบกับปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ 3) มีความเชื่อมั่นในการใช้ความพยายามทำเพื่อเป็นหนทางมุ่งสู่ความสำเร็จตามที่ ตั้งหวังไว้ 4) ถ้าเผชิญหน้ากับปัญหาที่เกิดขึ้นและการเปลี่ยนแปลงที่มีความท้าทายโดยเห็นความสำคัญของการเรียนรู้ในสิ่งใหม่ 5) สามารถควบคุมอารมณ์ในการปฏิบัติงานได้ดี 6) แสวงหาแรงบันดาลใจโดยใช้การเรียนรู้จากความพยายามหรือวิธีการในการทำงานของผู้อื่นที่ประสบความสำเร็จ 7) การรับฟังคำวิพากษ์วิจารณ์จากผู้อื่นเพื่อเรียนรู้และปรับปรุงการทำงานให้ดียิ่งขึ้น

2. สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนากรอบความคิดแบบเติบโตของครูในโรงเรียนมัธยมมีสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับ ปานกลาง มีสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด

3. กลยุทธ์การพัฒนากรอบความคิดแบบเติบโตของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ด้านที่ 1 ด้านรูปแบบการพัฒนาครูในระหว่างการศึกษาปฏิบัติงานโดยไม่ผ่านระบบออนไลน์ ด้านที่ 2 ด้านรูปแบบการพัฒนาครูนอกการศึกษาปฏิบัติงานแบบออฟไลน์ ด้านที่ 3 ด้านรูปแบบการพัฒนาครูในระหว่างการศึกษาปฏิบัติงานแบบออนไลน์ ด้านที่ 4 ด้านรูปแบบการพัฒนาครูนอกเวลาการศึกษาปฏิบัติงานแบบออนไลน์ ด้านที่ 5 ด้านรูปแบบการพัฒนาครูในรูปแบบผสมผสาน

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การพัฒนากรอบความคิดแบบเติบโตของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยอภิปรายผลตามประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. คุณลักษณะของคนที่มีความคิดแบบเติบโตของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา เมื่อพิจารณา พบว่า ลำดับที่ 1 ความเชื่อในการทำงานอย่างหนักโดยใช้ความรู้ความสามารถทักษะที่มีอยู่เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงมากที่สุด ลำดับที่ 2 มีความตั้งใจ ต่อสู้และมุ่งมั่นจากความผิดหวังพ่ายแพ้และยังสามารถทำสิ่งนั้นต่อไปแม้จะพบกับปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ลำดับที่ 3 มีความเชื่อมั่นในการใช้ความพยายามทำเพื่อเป็นหนทางมุ่งสู่ความสำเร็จตามที่ตั้งหวังไว้ ลำดับที่ 4 กล้าเผชิญหน้ากับปัญหาที่เกิดขึ้นและการเปลี่ยนแปลงที่มีความท้าทาย โดยเห็นความสำคัญของการเรียนรู้ในสิ่งใหม่ ลำดับที่ 5 สามารถควบคุมอารมณ์ในการปฏิบัติงานได้ดี ลำดับที่ 6 แสวงหาแรงบันดาลใจโดยใช้การเรียนรู้จากความพยายามหรือวิธีการในการทำงานของผู้อื่นที่ประสบความสำเร็จ ลำดับที่ 7 การรับฟังคำวิพากษ์วิจารณ์จากผู้อื่นเพื่อเรียนรู้และปรับปรุงการทำงานให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ Dweck, C. S. กล่าวว่า กรอบคิดแบบยึดติดและเติบโตมีความสำคัญมากในบริบทการเรียนและการศึกษา Dweck, C. S ติดตามเด็กนักเรียนจำนวนหนึ่งเป็นเวลา 2 ปี ตั้งแต่การเปลี่ยนผ่านระดับชั้นการเรียนจากประถมไปสู่ระดับมัธยม (Junior high) Dweck, C. S พบว่า เด็กนักเรียนที่มีกรอบคิดในเรื่องสติปัญญาแบบเติบโตหรือเด็กที่เชื่อว่าความฉลาดเปลี่ยนแปลงได้ มีผลการเรียนที่ดีขึ้นหลังจากเปลี่ยนระดับชั้นจากประถมไปสู่มัธยม ส่วนนักเรียนที่มีกรอบคิดแบบยึดติด หรือความเชื่อที่ว่าความสามารถไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ มีผลการเรียนที่แย่งลงทั้ง ๆ ที่ในตอนเริ่มแรกของงานวิจัยเด็กสองกลุ่มนี้มีผลการเรียนใกล้เคียงกัน นักเรียนที่มีกรอบคิดแบบยึดติดมักอ้างว่าผลการเรียนที่แย่มาจากการที่ พวกเขาไม่ถนัดในด้านนั้นหรือโทษว่าผู้สอนสอนไม่ดี ทำให้สุดท้าย เด็กกลุ่มนี้ย่อท้อต่อ การเรียน ในทางกลับกันนักเรียนที่มีกรอบคิดแบบเติบโตมักจะ

พยายามจนบรรลุเป้าหมายถึงแม้ว่าจะพบกับอุปสรรคในการเรียนเช่นเดียวกันกับนักเรียนคนอื่น (เช่นเดียวกับนักเรียนที่มีกรอบคิดแบบยึดติด) รูปแบบการจัดการปัญหาของนักเรียนนี้ไม่ได้จำเพาะอยู่เพียงช่วงเปลี่ยนผ่าน จากประถมไปสู่มัธยม (Dweck, C. S., 2017) สอดคล้องกับ ชนิตา รุ่งเรือง และเสรี ชัดแฉ่ม วิจัยเรื่องกรอบความคิดเติบโต: แนวทางใหม่แห่งการพัฒนา ศักยภาพมนุษย์กรอบความคิดเติบโตเป็นความเชื่อของมนุษย์ที่มีต่อลักษณะและคุณลักษณะของตนเองว่าสามารถเปลี่ยนแปลงและพัฒนาได้ การศึกษากรอบความคิดในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาแสดงให้เห็นว่ากรอบความคิดเติบโต มีความสำคัญและจำเป็นต่อการพัฒนาศักยภาพของมนุษย์ การมีกรอบความคิดแตกต่างกันจะส่งผลให้มีคุณลักษณะแตกต่างกันหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นความพยายามที่คนที่มีต่อความล้มเหลว รวมถึงความสามารถในการปรับตัว ในบทความนี้ ผู้เขียนได้ทบทวนบทความวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกรอบความคิดเติบโต โดยได้นำเสนอความหมาย ความสำคัญ การประเมิน รวมถึงวิธีการเปลี่ยนแปลงกรอบความคิด ซึ่งนักวิจัยจำนวนมากกำลังให้ความสนใจ โดยผลการวิจัยปรากฏว่า การให้ข้อมูลเกี่ยวกับการทำงานของสมองและการพัฒนาได้ของสมองรวมถึงการให้คำชมเชย ในความพยายามเป็นแนวทางที่เป็นประโยชน์ในการเปลี่ยนแปลงกรอบความคิดจำกัดให้เป็นกรอบความคิดเติบโต (ชนิตา รุ่งเรือง และเสรี ชัดแฉ่ม, 2559)

2. ผลการวิจัยพบว่าการพิจารณาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนากรอบความคิดแบบเติบโตของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้นสามารถนำไปกำหนดกลยุทธ์ทั้ง 5 ด้านได้แก่ 1) ด้านรูปแบบการพัฒนาครูในรูปแบบผสมผสาน 2) ด้านรูปแบบการพัฒนาครูนอกการปฏิบัติงานแบบออฟไลน์ 3) ด้านรูปแบบการพัฒนาครูในระหว่างการปฏิบัติงานแบบออนไลน์ 4) ด้านรูปแบบการพัฒนาครูนอกเวลาการปฏิบัติงานแบบออนไลน์ 5) ด้านรูปแบบการพัฒนาครูในระหว่างการปฏิบัติงานโดยไม่ผ่านระบบออนไลน์

3. กลยุทธ์การพัฒนากรอบความคิดแบบเติบโตของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า ด้านที่ 1 ด้านรูปแบบการพัฒนาครูในระหว่างการปฏิบัติงานโดยไม่ผ่านระบบออนไลน์ การพัฒนาครู 1) ด้านส่งเสริมให้ครูเรียนรู้กระบวนการวิจัยร่วมกับผู้เชี่ยวชาญ/ทำวิจัยร่วมกับมหาวิทยาลัย 2) มีผู้เชี่ยวชาญแนะนำและติดตามการทำงานของครู 3) มีการแลกเปลี่ยนความรู้หรือชี้แนะโดยการพัฒนาการเรียนรู้อันร่วมกัน 4) ส่งเสริมให้ครูเรียนรู้วิธีการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้

ผลการวิจัยพบว่า ด้านที่ 2 ด้านรูปแบบการพัฒนาครูนอกการปฏิบัติงานแบบออฟไลน์ การพัฒนาครู 1) จัดกิจกรรม/อบรมพัฒนาครูเพื่อเพิ่มพูนสมรรถนะในการทำงาน การอบรม / สัมมนาโดยโรงเรียนเป็นฐาน 2) สร้างเสริมการอบรมพัฒนาครูเพื่อเพิ่มพูนสมรรถนะในการทำงาน การอบรม / สัมมนาโดยหน่วยงาน องค์กร สถาบันภายนอก 3) ส่งเสริมการจัดกิจกรรมพัฒนาครูเพื่อเพิ่มพูนสมรรถนะในการทำงานโดยการอบรมจากสถาบันผลิตครูเป็นฐาน

ผลการวิจัยพบว่า ด้านที่ 3 ด้านรูปแบบการพัฒนาครูในระหว่างการทำงานแบบออนไลน์ การพัฒนาครู 1) ส่งเสริมให้ครูเรียนรู้ผ่านเครือข่ายออนไลน์ตามคำสั่งจากหน่วยงาน 2) แนะนำให้ครูเรียนรู้ผ่านเครือข่ายออนไลน์ตามความต้องการของตนเอง

ผลการวิจัยพบว่า ด้านที่ 4 ด้านรูปแบบการพัฒนาครูนอกเวลาการทำงานแบบออนไลน์ การพัฒนาครู 1) ส่งเสริมให้ครูเรียนรู้ผ่านเครือข่ายออนไลน์นอกเวลาปฏิบัติงานตามความต้องการของตัวบุคคล 2) แนะนำวิธีการให้ครูเรียนรู้ผ่านเครือข่ายออนไลน์นอกเวลาปฏิบัติงานรูปแบบคอร์สระยะสั้น

ผลการวิจัยพบว่า ด้านที่ 5 ด้านรูปแบบการพัฒนาครูในรูปแบบผสมผสาน การพัฒนาครู 1) ส่งเสริมให้ครูเรียนรู้ผ่านการทำงานหรือการลงมือปฏิบัติจริง 2) กำหนดแนวทางให้ครูเรียนรู้หลากหลายวิธี เช่น การเรียนรู้ผ่านเครือข่าย (Network) การเรียนรู้ผ่านโค้ช (Coaching) การเรียนรู้ผ่านพี่เลี้ยง (Mentoring) การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ (PLC) และการกำกับดูแลของหัวหน้างาน (Supervision) 3) ครูสมัครใจเข้าร่วมอบรมสัมมนาเพื่อพัฒนาตนเองสอดคล้องกับโปรแกรม เนียมภาค กล่าวว่าการฝึกอบรมนอกงาน(off-the-job training) ผู้เข้ารับการฝึกอบรมประเภทนี้จะเรียนรู้สิ่งต่างๆ ในสถานที่ฝึกอบรมเฉพาะและต้องหยุดพักหยุดพักการปฏิบัติงานภายในองค์กรไว้เป็นการชั่วคราวจนกว่าการฝึกอบรมจะเสร็จสิ้น (ไพโรจน์ เนียมภาค, 2554) พงษ์ทิ ศิริบรรณพิทักษ์ และคณะกล่าวว่านอกจากรูปแบบการพัฒนาครูโดยการโค้ชหรือชี้แนะจะใช้การปฏิสัมพันธ์แบบบุคคลหรือกลุ่มย่อยที่มีผู้ที่ทำหน้าที่โค้ชหรือชี้แนะให้ความช่วยเหลือผู้รับการชี้แนะสามารถจัดระบบความคิด ทบทวนการทำงานของตนเองและหาแนวทางในการพัฒนางานและแก้ปัญหาการทำงานด้วยตนเองมีเป้าหมาย คือการแก้ปัญหาในการทำงานพัฒนาความรู้ ทักษะหรือความสามารถในการทำงานการประยุกต์ใช้ทักษะหรือความรู้โดยมีการชี้แนะมีลักษณะการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ชี้แนะกับผู้รับการชี้แนะใช้เวลาในการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเป็นการเรียนรู้ร่วมกัน (Co-construction) ไม่มีใครรู้มากกว่ากันจึงต้องเรียนรู้ไปพร้อมกัน (พงษ์ทิ ศิริบรรณพิทักษ์ และคณะ, 2560)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษา เรื่องกลยุทธ์เพื่อพัฒนารอบความคิดแบบเติบโตของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 1) คุณลักษณะของคนที่มีกรอบความคิดแบบเติบโตของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา เมื่อพิจารณา พบว่า 1.1) ความเชื่อในการทำงานอย่างหนักโดยใช้ความรู้ความสามารถทักษะที่มีอยู่เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงมากที่สุด รองลงมา 1.2) มีความตั้งใจ ต่อสู้และมุ่งมั่นจากความผิดหวังพ่ายแพ้และยังสามารถทำสิ่งนั้นต่อไปแม้จะพบกับปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ 1.3) มีความเชื่อมั่นในการใช้ความพยายามทำเพื่อเป็นหนทางมุ่งสู่ความสำเร็จตามที่ตั้งหวังไว้ 1.4) กล้าเผชิญหน้ากับปัญหาที่เกิดขึ้นและการเปลี่ยนแปลงที่มีความท้าทายโดยเห็น

ความสำคัญของการเรียนรู้ในสิ่งใหม่ 1.5) สามารถควบคุมอารมณ์ในการปฏิบัติงานได้ดี 1.6) แสวงหาแรงบันดาลใจโดยใช้การเรียนรู้จากความพยายามหรือวิธีการในการทำงานของผู้อื่นที่ประสบความสำเร็จ 1.7) การรับฟังคำวิพากษ์วิจารณ์จากผู้อื่นเพื่อเรียนรู้และปรับปรุงการทำงานให้ดียิ่งขึ้น 2) สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนากรอบความคิดแบบเติบโตของครูในโรงเรียนมัธยมมีสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับ ปานกลาง มีสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด 3) กลยุทธ์เพื่อพัฒนากรอบความคิดแบบเติบโตของครู พบว่ามี 5 ด้านคือ ด้านที่ 1 ด้านรูปแบบการพัฒนาครูในระหว่างการปฏิบัติงานโดยไม่ผ่านระบบออนไลน์ ด้านที่ 2 ด้านรูปแบบการพัฒนาครูนอกการปฏิบัติงานแบบออฟไลน์ ด้านที่ 3 ด้านรูปแบบการพัฒนาครูในระหว่างการปฏิบัติงานแบบออนไลน์ ด้านที่ 4 ด้านรูปแบบการพัฒนาครูนอกเวลาการปฏิบัติงานแบบออนไลน์ ด้านที่ 5 ด้านรูปแบบการพัฒนาครูในรูปแบบผสมผสาน ข้อเสนอแนะ 1) ควรมีการศึกษาด้านคุณลักษณะของคนมีกรอบความคิดแบบเติบโตของครูในโรงเรียน ประถม เพื่อพัฒนาทางด้านอารมณ์ สังคม พฤติกรรม ปรับเปลี่ยนความคิดเพื่อประสิทธิภาพของการทำงานมากขึ้น 2) ควรวิจัยต่อยอดเกี่ยวกับการพัฒนาครู เรื่องกลยุทธ์เพื่อพัฒนากรอบความคิดแบบเติบโตของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อเตรียมความพร้อมของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนาโรงเรียน 3) ควรมีการติดตามประเมินผลของกลยุทธ์เพื่อพัฒนากรอบความคิดแบบเติบโตของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน นำไปใช้ปฏิบัติจริง โดยการทดลอง ติดตาม และประเมินผลให้เกิดการพัฒนาความคิดของครูทั่วประเทศ

เอกสารอ้างอิง

- ชนิตา รุ่งเรือง และเสรี ชัดรัมย์. (2559). กรอบความคิดแบบเติบโต: แนวทางใหม่แห่งการพัฒนาศักยภาพมนุษย์. วารสารวิทยาการวิจัยและวิทยาการปัญญา, 14(1), 1-13.
- ธีระ รุญเจริญ. (2550). ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ข้าว ฟ่าง.
- เนตรนิยมาศ วรรณพันธ์. (2560). วิธีครูกับการพัฒนากรอบความคิดศิษย์. วารสารหาดใหญ่วิชาการ, 15(2), 185-195.
- พฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์ และคณะ. (2560). เอกสารประกอบการดำเนินการพัฒนาตามหลักสูตรพัฒนาผู้อำนวยการสถานศึกษา: วางแผนเสริมสร้างประเทศไทย 4.0. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิคจำกัด.
- ไพโรจน์ เนียมนาค. (2554). การพัฒนารูปแบบการสอนเพื่อเสริมสร้างจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเอง สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลย์โลก. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

- ศูนย์จิตวิทยาการศึกษา มูลนิธิยุวสถิรคุณ. (2560). บทเส้นทางสร้างคนดี. กรุงเทพมหานคร: บริษัท สหมิตรพรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด.
- สวนดุสิตโพล มหาวิทยาลัยสวนดุสิต. ความเชื่อมั่นครูไทย. (2563). ความเชื่อมั่นครูไทย ปี 2563. เรียกใช้เมื่อ 28 มีนาคม 2563 จาก <http://www.naewna.com/local/466370>
- Dweck, C. S. (2017). Mindset. London: Constable & Robinson Ltd.
- Hattie, J. (2012). Visible Learning for Teachers: Maximizing Impact on Learning. London: Routledge.
- Yamane, T. (1973). Statistics An Introductory Analysis. 3 rd Ed. New York: Harper and Row Publications.